

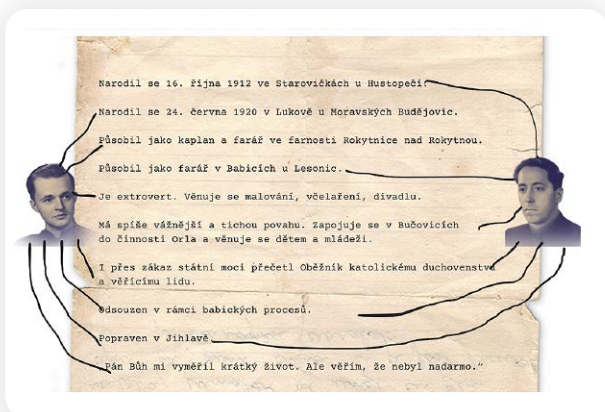

Metodika nabízí text k powerpointové prezentaci a aktivity, které lze využít při katechezi mládeže a dospělých.

1 Aktivita na začátek

Přiřazení informací k Janu Bulovi, Václavu Drbolovi nebo k oběma

Správné řešení:

Jan Bula:

- Narodil se 24. června 1920 v Lukově u Moravských Budějovic.
- Působil jako kaplan a následně jako farář (administrátor) ve farnosti Rokytnice nad Rokytnou.
- Je extrovert. Věnuje se malování, včelaření, pomáhá organizovat ochotnické divadlo.
- „Pán Bůh mi vyměřil krátký život. Ale věřím, že nebyl nadarmo.“

Václav Drbola:

- Narodil se 16. října 1912 ve Starovičkách u Hustopečí.
- Působil jako farář v Babicích u Lesonic (okr. Třebíč).
- Má spíše vážnější a tichou povahu. Působil jako kaplan ve farnosti Bučovice, kde se zapojil do činnosti Orla a dalších spolků, věnoval se dětem a mládeži.

Oba:

- I přes zákaz státní moci přečetl Oběžník katolickému duchovenstvu a věřícímu lidu. Odsouzen v souvislosti s babickým případem.
- Popraven v Jihlavě.

2 Video

Seznámení s postavami a dobou díky krátkému videu o době totality a umučených kněžích.

YouTube

youtube.com/watch?v=EpByJzH6Wqc

Jaká 3 hlavní poselství života Jana Buly a Václava Drboly video nabízí? Diskuze nad těmito výroky (Vyjádření souhlasu, nesouhlasu, zkušenosti, doplnění, úpravy...) Jaká další poselství případně mohou mučedníci totality přinést nám a naší době?) Varianta: rozdělit katechizované na 3 skupiny, každá se zamyslí nad 1 výrokem.

1. Láska je silnější než nenávisť.
2. Pravda má větší moc než lež.
3. Opuštění dokáže prolomit i tu největší nespravedlnost.

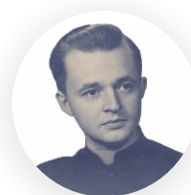
3 Powerpointová prezentace

1. snímek

Aktivita: Brainstorming pojmů, které vystihují dobu komunistické diktatury (např. strach, nejistota, lež, dezinformace, prosazování jedné ideologie, snaha ovládnout jak veřejný život, tak i myšlení lidí.)

2. snímek

Jan Bula se narodil 24. června 1920 v Lukově u Moravských Budějovic v den svátku patrona místního kostela – sv. Jana Křtitele. Po něm dostal i křestní jméno. V dětství na něj měl velký vliv místní farář Cyril Bojanovský. Studuje na gymnáziu v Moravských Budějovicích, kde vydává s kamarády studentský časopis „Ekrazit“. Mladý Jenda zde např. píše básničky na pány profesory. Naštěstí ti mají smysl pro humor. Po maturitě odchází do Brna, chce být knězem. Jeho studium ale poznamená II. světová válka. V únoru 1943 je poslán na nucenou práci v rámci tzv. totálního nasazení. Pracuje v keramičce. Po válce, 29. července 1945, je vysvěcen v brněnské katedrále na kněze.

3. snímek

Jan Bula je ustanoven kaplanem v nedaleké Rokytnici nad Rokytnou a angažuje se v organizaci Orel, cvičí, pomáhá organizovat ochotnické divadlo a maluje (řada jeho maleb se dochovala). Kromě toho se věnuje práci na zahradě a včelaří.

Po únoru 1948 nastává v naší zemi konec demokracie a začíná více než čtyřicetiletá komunistická diktatura.

V červnu 1949 měl být v kostelích čten „Oběžník katolickému duchovenstvu a věřícímu lidu“, který oznamoval útoky režimu na církve. Úřady jeho čtení zakázaly, ale Bula se rozhodl neustoupit. Text přečte jen přečetl při slavnosti Božího těla a doprovodil jej vlastním komentářem, za což byl odsouzen na jeden měsíc do vězení, ale následně získal prezidentskou milost.

Osudným se pro Jana Bulu stane 25. únor 1951, kdy ho navštíví bývalý spolužák Ladislav Malý, vydávající se za agenta zahraniční rozvědky. Přesvědčuje ho, že pomáhá při útěku z domácího vězení arcibiskupovi Beranovi, který se skrývá poblíž a hledá spolehlivého zpovědníka. Jan Bula ovšem brzy zjistí, že Malému se kvůli jeho chování věřit nedá, zvláště když za ním přišel na faru opilý a s pistolí v ruce. Poté co Jan Bula Malého prokoukl, snaží se zachránit, co se dá, zadržuje kompromitující dopisy Malého, aby neuvedl do neštěstí další lidi.

Jan Bula byl zatčen 30. dubna 1951 po výuce náboženství. Během výslechů byl krutě mučen, přišel o přední zuby a utrpěl další zranění. Netušil, k čemu se má vyšetřovatelům přiznat. Po vraždě tří funkcionářů Místního národního výboru v Babicích u Třebíče (název farnosti je Babice u Lesonic), ke které došlo 2. července 1951, byl obviněn z pomoci teroristovi Ladislavu Malému. Tato událost rozpoutala tzv. babické procesy. I přesto, že v den vraždy byl Jan Bula (i Václav Drboly) už ve vězení, byl odsouzen za pomoc Ladislavu Malému, který byl strůjcem vraždy.

(pokračování na další straně)

Případ Babice spustil obrovskou vlnu zatýkání a monstrprocesů. Komunisté tvrdě útočili proti církvi, rolníkům, skutečným i domnělým odpůrcům režimu. Nešlo o to, vyšetřit vraždu jako kriminální čin. Cílem bylo odsoudit ty, kteří byli v kontaktu s Ladislavem Malým a byli režimu nepohodlní. O rozsudcích ve skutečnosti rozhodli vrcholní představitelé komunistické strany.

Soud ho pak 15. listopadu 1951 odsoudil k smrti a 20. května 1952 byl v Jihlavě popraven.

4. snímek

Václav Drbola se narodil 16. října 1912 ve Starovičkách u Hustopečí. Je nejstarší ze sedmi sourozenců. Oba rodiče, Růžena i Václav, pracují v zemědělství. Na Václava Drbolu měl velice silný vliv místní farář Cyril Vala. V roce 1938, kdy se Evropa chystá na válku, je brněnským biskupem Josefem Kupkou vysvěcen na kněze. Začíná jako kaplan ve Slavkově u Brna, později je přeložen do Čučic, následují Bučovice, kde má na starost především mládež a děti.

5. snímek

Jakmile válka skončí, angažuje se i v lidové straně a také se zapojuje do činnosti Orla a dalších spolků. Místní komunisté jej hned po únorovém převratu označí za nepohodlného. Veřejně přečetl „Oběžník katolickému duchovenstvu a věřícímu lidu“, podepsaný arcibiskupem Beranem, nicméně nedoprovodil jej vlastním komentářem, jak to udělal Jan Bula.

V únoru roku 1950 je Václav Drbola přeložen na faru do Babic. Také on se podobně jako Jan Bula setká s Ladislavem Malým a také uslyší jeho smyšlený příběh o útěku arcibiskupa Berana a hledání spolehlivého zpovědníka. Je sice po zatčení Jana Buly varován, ale už je pozdě. Je zatčen 17. června 1951. Po zatčení byl vystaven mučení. Jeho fara sousedila se školou, kde došlo k vraždě tří funkcionářů. Měl se přiznat k návodu k této vraždě. K činu spáchanému dva týdny po jeho zatčení, k činu, o kterém se dozvěděl až ve vězení. Václav Drbola byl souzen již deset dní po vraždě, ve dnech 12. až 14. července 1951 v Jihlavě, kde byl 3. srpna téhož roku popraven.

6. snímek

Papež Lev XIV. formálně potvrdil záměr blahořečení Jana Buly a Václava Drboly. Církev tak oběma mužům přiznává zásluhu a ctnosti spojené s mučednickou smrtí.

Mučednictví znamená, že člověk podstoupí smrt kvůli své víře a věrnosti Kristu. Aby církev mohla někoho uznat za mučedníka, musí být naplněno:

1. Dobrovolné přijetí smrti – mučedník smrt nevyhledává, ale když je postaven před volbu zapřít víru nebo zemřít, zůstává věrný Bohu.
2. Přímá souvislost s vírou – příčina smrti musí být tzv. odium fidei („nenávist k víře“). To znamená, že člověk je zabit proto, že je křesťanem, praktikuje víru nebo že odmítá zapřít Krista.
3. Křesťanský postoj oběti – mučedník má zemřít s vírou, nadějí a láskou, ne z nenávisti nebo touhy po násilí.

Zdroj: Jiří Mikulášek: Sejdeme se v nebi. Životní příběh mladého kněze Jana Buly. Biskupství brněnské 2023.

Návrhy aktivit k jednotlivým tématům

Osobnost Jana Buly a Václava Drboly

Aktivita: Diskuze, v čem je pro mě Jan Bula a Václav Drbola inspirací. V čem jsem já pro druhé inspirací? V životopisech Jana Buly i Václava Drboly se uvádí, že na jejich životy měli výrazný vliv kněží Cyril Bojanovský a Cyril Vala. Jaké osobnosti a události ovlivnily můj život?

Katechizovaní si nakreslí čáru života. Na začátek napíší datum svého narození a pak si k ní zapisují události a osoby, které měly určující vliv na jejich život.

Příklad časové osy

Jan Bula z vězení v dopise na rozloučenou svým blízkým napsal: „*Měl jsem mnoho plánů, jak víš, a stačí maličkost a je po všem. Největší posilou je mi to, že jsem věrně sloužil Bohu až do konce. Pán Bůh mi vyměřil krátký život. Ale věřím, že nebyl nadarmo.*“

Na konci „své čáry“ si každý může napsat větu, kterou by rád slyšel na konci svého života.

Na závěr se aktivita ukončí modlitbou vděčnosti za to, co každému Bůh dal do života.

Období totality

Aktivita: Brainstorming pojmů, které vystihují dobu komunistické diktatury (např. strach, nejistota, lež, dezinformace, prosazování jedné ideologie, snaha ovládnout jak veřejný život, tak i myšlení lidí.)

Aktivita: Sdílení svědectví, která kolují v rodinách z doby totality.

Na závěr zakončit modlitbou za všechny oběti totalitních režimů a poděkovat za dar svobody.

Dezinformace

Seznámit s metodou **Filtr dobra**, díky které se stáváme citlivými na to, zda to, co říkáme a sdílíme, přináší dobro, nebo ne.

Můžeme si položit tyto tři otázky: *Je to pravda? Je to laskavé? Je to potřebné?*

Aktivita 1: Zamyšlení. Každý si potichu vybaví větu, kterou má chuť někomu říct. (Neříká se nahlas.) Pak si ji v tichu nechá projít filtry:

- Co bych musel/a změnit, aby byla **pravdivá**?
- Co bych musel/a změnit, aby byla **laskavá**?
- Co bych musel/a změnit, aby byla **potřebná**?

Jaký filtr mám tendenci nejvíce vynechávat?

Aktivita 2: Diskuze ve skupinkách a sdílení:

- Může být něco pravdivé, ale ne laskavé?
- Může být něco pravdivé a laskavé, ale nepotřebné?
- Kdy je mlčení lepší než pravda bez lásky?
- Jaký vzor nám v tomto dává Ježíš?
- Jak mluví Ježíš pravdu?
- Kdy je jeho slovo tvrdé, ale přesto laskavé?
- Kdy mlčí – a proč?

Odpuštění

Odpuštění je nejen rozhodnutím, ale i dlouhým a náročným procesem. Často bývá bolestivé a vyžaduje čas. Neznaменá to, že bolest okamžitě mizí, ale že se z jejího zajetí postupně osvobozuji – přestává ovládat můj život a já se vzdávám touhy po pomstě. Ježíš je největším příkladem odpuštění a zve nás dokonce i k lásce k našim nepřátelům. Stejně tak dokázali odpustit i Jan Bula a Václav Drbala.

Aktivita: Pozvat na cestu odpuštění a odevzdání konfliktních situací.

Pomůcky: mísa s vodou

Dnes chceme prosit o dar vidět jinak – nejen svými očima, ale Božíma očima.

- Biblický text: **Jan 9,1-7** (uzdravení slepého). Ježíš uzdravuje slepého nejen tělesně, ale otevírá mu oči k vidění novým způsobem.
- Osobní prostor pro zamyšlení (je možné doprovodit hudbou):
 - Kdo nebo co mně brání vidět druhého s láskou?
 - Komu potřebuji odpustit?
 - Co mě zaslepuje?
- Potom každý může svobodně přijít k míse s vodou a symbolicky si namočit prsty do vody a dotknout se očí. Při tom v duchu může říct modlitbu, např. „*Pane, otevři mi oči.*“ nebo „*Pomoz mi vidět sebe a druhé Tvojí láskou.*“ nebo: „*Očisti můj pohled.*“

Aktivitu uzavřít modlitbou a poděkováním.